

Bytom, dnia 26.03.2022r.

Prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Teresa Kokot
Wydział Nauk o Zdrowiu w Bytomiu
Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach
Katedra Profilaktyki Medycyny
Zakład Profilaktyki Chorób Wewnętrznych

W dniu 30.03.2022
Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
RADA DYSCYPLINY NAUKI MEDYCZNE
zastępca przewodniczącego
M. Podnorska-Oleś
prof. dr hab. Małgorzata Podnorska-Oleś

Recenzja

rozprawy na stopień doktora nauk medycznych lekarz Karoliny Karcz nt. "Analiza doświadczeń i wiedzy polskich matek oraz personelu medycznego w zakresie laktacji i jej wybranych aspektów"

Karmienie piersią jako naturalna droga dostarczania składników odżywczych jak również zalecany sposób żywienia niemowląt na całym świecie, zostało uznane za kliniczny złoty standard żywienia niemowląt. Mleko kobiece zapewnia niemowlęciu prawidłowy wzrost oraz rozwój psychofizyczny, gdyż zawiera zrównoważone i dostosowane do potrzeb dziecka składniki odżywcze, wiele substancji bioaktywnych. Ten sposób karmienia zapewnia liczne korzyści zdrowotne nie tylko dla niemowląt ale także dla matek.

W Polsce wiedza o karmieniu piersią, żywieniu dzieci oraz zasadach odżywiania w okresie laktacji jest niewystarczająca zarówno wśród matek jak i personelu medycznego. Działania dążące do poprawy jakości opieki zdrowotnej nad matką i niemowlęciem zostały uwzględnione w celach operacyjnych Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020. Wśród działań niezbędnych do zapewnienia powodzenia karmienia piersią zaliczono między innymi rozpoznawanie czynników ryzyka wczesnego zaprzestania karmienia piersią, potencjalnych problemów z karmieniem piersią oraz edukację żywieniową.

Zatem podjęcie takiego tematu przez Autorkę ma istotne znaczenie, gdyż wiedza matek i personelu medycznego dotycząca karmienia piersią i wszystkich jego aspektów (w tym szczególnie diety matki karmiącej) jest nadal niezadowalająca co wskazuje na potrzebę

edukacji. Dlatego przeprowadzone przez Doktorantkę badania uważam za celowe, a wybrany sposób ich przeprowadzenia za właściwy.

Przedstawioną mi do oceny rozprawę nt: **„Analiza doświadczeń i wiedzy polskich matek oraz personelu medycznego w zakresie laktacji i jej wybranych aspektów”** Kandydatka przygotowała w oparciu o cykl prac powiązanych tematycznie, na który składa się 5 publikacji o łącznym współczynniku IF 23,203, liczbie punktów MNiSW 585.

Prace stanowiące osiągnięcie naukowe to:

1. *„Vegan or vegetarian diet and breast milk composition - a systemic review”*
2. *„Foods to Avoid While Breastfeeding? Experiences and Opinions of Polish Mothers and Healthcare Providers”*
3. *„The link between knowledge of the maternal diet and breastfeeding practices in mothers and health workers in Poland”*
4. *„Non-Nutritional Use of Human Milk Part 1: A Survey of the Use of Breast Milk as a Therapy for Mucosal Infections of Various Types in Poland”*
5. *„Wiedza personelu medycznego i matek karmiących piersią dotycząca wybranych aspektów laktacji- „diety” i pozażywnieniowego zastosowania mleka”*

W powyższych pracach dr lekarz Karolina Karcz była pierwszym autorem, a jej udział w przygotowaniu każdej z publikacji był znaczący. Prezentowane prace wskazują na dobre przygotowanie Autorki w wybranym obszarze pracy badawczej.

Głównym celem badań Doktorantki była ocena wiedzy polskich matek i personelu medycznego w zakresie wybranych aspektów dotyczących laktacji oraz analiza doświadczeń osób objętych badaniem w tym zakresie.

Jako narzędzie badawcze Doktorantka zastosowała kwestionariusze ankietowe przeprowadzone w formie elektronicznej za pośrednictwem mediów społecznościowych kierowane do matek, które urodziły dzieci zdrowe i karmiły je własnym mlekiem oraz personelu medycznego (lekarzy, pielęgniarek, położnych) a także dokonała przeglądu światowego piśmiennictwa w zakresie wpływu diety roślinnej na skład mleka matki karmiącej. Na przeprowadzenie badań Doktorantka uzyskała zgodę komisji Bioetycznej Nr K519/2019 i KB703/2018.

Porównania uzyskanych wyników Doktorantka dokonała za pomocą właściwie dobranych metod statystycznych.

Na podkreślenie zasługuje bardzo dokładne omówienie głównych wyników prac/publikacji (rozprawy doktorskiej). Ich interpretacja nie budzi żadnych zastrzeżeń.

Wnioski, jakie wyciągnęła Autorka wynikają z pracy i odpowiadają założonemu celowi.

Dokonując ogólnej oceny rozprawy mogę stwierdzić, że część badawcza pracy została dobrze zaplanowana i poprawnie wykonana. Wyniki przeprowadzonych badań przekonują o konieczności wykonywania tego typu badań, prowadzeniu dokładnej analizy co zapewne przyczyni się do zwiększenia wiedzy na temat diety kobiet w okresie laktacji, karmienia piersią nie tylko matek ale i personelu medycznego. Konieczna jest również stała i celowa edukacja oraz podjęcie działań popularyzujących powyższą tematykę.

Moje zapytanie: jak często znajduje zastosowanie mleko kobiece w celach pozażywnieniowych ?

Poza drobnymi błędami interpunkcyjnymi jako recenzent nie wnoszę innych uwag do pracy.

Rozprawa doktorska lekarz Karoliny Karcz przedstawia prace wskazujące na bardzo dobre przygotowanie Autorki w wybranym obszarze pracy badawczej jest również świadectwem dojrzałości naukowej badacza. Przedstawione do oceny osiągnięcia naukowe są opracowaniem złożonego, medycznego problemu, wpisującego się w aktualne zagadnienia. Doktorantka zasługuje na wyróżnienie.

Rozprawa doktorska lekarz Karoliny Karcz nt. „Analiza doświadczeń i wiedzy polskich matek oraz personelu medycznego w zakresie laktacji i jej wybranych aspektów” spełnia warunki określone w art.187 ust.1-4 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj.Dz.U. 2018 poz.1668).

Dlatego mam zaszczyt przedstawić Radzie Dyscypliny Nauki Medyczne Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu wniosek o dopuszczenie lekarz Karoliny Karcz do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

prof. dr hab. n. med. i n. o zdr.
TERESA KOKOT
Specjalista chorób wewnętrznych
zdrowia publicznego
Specjalista reumatolog
UDZUS8369B99

